

Inbreng CDA Kadernota

Provinciale Statenvergadering maandag 9 juli 2018

Fractievoorzitter Chris Westerlaken

Meneer de voorzitter,

De kadernota als aanzet voor de begroting 2019 is er vooral nog één voor ingewijden. Hoewel er al behoorlijk vooruitgang is geboekt, blijft het toch nog even puzzelen hoe de verhouding kadernota-voorjaarsnota is. Het blijft een kwestie van leren en het onderscheid tussen beide nota's zal volgend jaar ongetwijfeld beter zijn. Wij blijven dit kritisch volgen.

Financieel gezond.

Toen het CDA kennis nam van het begrotingsvoorzicht in het meerjarig perspectief bleef enige verwondering niet uit. Een groot begroot positief saldo in 2022, en een mooi financieel perspectief voor de jaren 2020 en 2021. Van groot belang is dat ons in het meerjaren perspectief geen verhoging van de opcenten te wachten staat. Dit college laat meer dan voldoende ruimte over voor de komende Statenperiode. Deze keuze waarderen wij zeer.

Wel hebben wij een prangende vraag. Zoals in de kadernota is aangegeven werkt de groei voor provincie- en gemeentefonds goed uit, zo goed dat het kabinet gezamenlijk met IPO en VNG een Inter Bestuurlijk Programma (IBP) willen starten wat medegefinancierd wordt uit de ontstane ruimte. Gevolg kan zijn dat een deel, en laten we hopen een niet te groot gedeelte, wordt opgesoupeerd door het IBP. Is daar meer helderheid over te geven?

Bijzonder is dat de provincie grote bedragen heeft gereserveerd voor het indexeren van de doel- en decentralisatie uitkeringen. Ons wordt gevraagd daar mee in te stemmen en dat doen we ook (want de motivering begrijpen wij) maar we willen bij de begroting helder hebben wat de relatie is tussen deze indexeringen en de accessen van het provinciefonds.

Het CDA waardeert het dat de begrotingsruimte voor een deel benut wordt om de organisatie te verbeteren. Dat is ook hard nodig gegeven de kwesties die thans nog aan de orde zijn (Uithoflijn ca.) Het gaat daarbij om ca. 6 miljoen euro structureel in 2022, dat is een groot bedrag en dus verwacht het CDA ook resultaten en worden graag op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Voorzitter,

Utrecht doet het goed. Zo goed dat we langzaamaan onder dreigen te gaan aan ons succes. Steeds meer mensen willen in de provincie Utrecht komen wonen. Demografische cijfers van tien jaar geleden gaven nog een ander beeld maar nu mogen we ons verheugen in grote aandacht vanuit heel Nederland. Naast de metropoolregio Amsterdam wordt al gesproken over de metropoolregio Utrecht.

Is deze aantrekkingskracht wel in alle opzichten positief voor de provincie. Wie het weet zegt het maar. Soms denk ik wel eens dat het wel een onsje minder mag. Want met deze aantrekkingskracht trekken we niet alleen nieuwe inwoners aan maar ook nieuwe files, woningtekorten, en effecten op de woonomgeving waar we misschien helemaal niet blij mee zijn.

Laten we eens kijken naar de provincie over tien jaar

- 150.000 extra inwoners (bijna 2,5 keer Veenendaal)
- Ca 65.000 woningen extra
- 100.000 auto's extra?

Getallen waar bijna geen beelden bij te vormen zijn. Getallen ook die duidelijk maken dat we in de provincie een uitdaging van jewelste te verwerken krijgen.

Wat mij, helaas, steeds weer opvalt is dat we de toekomstige uitdagingen steeds maar weer met de verouderde oplossingen te lijf lijken te gaan. Een goede analyse wordt meestal niet gevolgd door een voorstel gebaseerd op wat over tien jaar mogelijk is. Wie weet nog hoe de wereld er tien jaar geleden uitzag: een wereld zonder smartphone, tablets en allerlei toepassingen die we tegenwoordig normaal vinden.

Denken in oplossingsrichtingen moet o.a. gaan langs de lijnen van wat er technologisch verandert. Zelfrijdende auto's hoeven niet meer voor de deur geparkeerd te worden. Zelfrijdend OV hoeft straks niet meer volgens een dienstregeling te draaien. Wonen is niet meer iets dat gebeurt in eigen of huurhuizen maar in huizen die qua vorm en eigendom meegroeien met de woonbehoefte en gekozen woonomgeving. Door de mobiliteitsvernieuwingen zullen bewoners van de provincie niet meer zo strak gebonden zijn aan de omgeving waar gewerkt wordt maar zal meer en meer voor een bepaald landschap gekozen worden dat bij hun levensfase hoort (stad, verstedelijkt dorp, dorp of vul maar in).

Maar bij al deze veranderingen en uitdagingen staat elke keer weer voorop dat het provinciebestuur keuzes moet maken om de schaarse ruimte eerlijk en efficiënt te verdelen.

Omgevingswet

In de toekomst zullen we op een andere manier omgaan met de ruimte die we hebben, niet alleen omdat het steeds schaarser wordt maar ook omdat we een andere manier van denken over de omgeving gaan ontwikkelen door de invoering van de Omgevingswet.

Het komende jaar is cruciaal op weg naar de inwerkingtreding hiervan. Vanuit het CDA onderkennen we het belang van deze wet. Wel vragen we extra aandacht voor zorgvuldigheid. Zowel om het proces in het eigen apparaat, maar ook daar waar het om het betrekken van de gemeenten gaat. Hier en daar horen we dat in gemeenten capaciteit en kennis ontbreekt. Loslaten zonder borging is dus nog niet overal aan de orde. We moeten als provincie niet schromen om, in die gevallen waar het mogelijk stroef gaat, onze verantwoordelijkheid te nemen.

Zeker daar waar het gaat om het veilig stellen van kostbare natuur en weide, of cultuurlandschappen, of waar het milieu in het geding is, of het nu gaat om lucht- en bodemkwaliteit, geluid of geur. Inwoners van onze Provincie moeten er op kunnen rekenen, dat hun veiligheid en welzijn bij ons in goede handen zijn en blijven.

Wonen

Naast de invoering van de Omgevingswet staat de provincie ook voor de uitdaging van het vinden van voldoende ruimte voor nieuw te bouwen huizen. De PRS/PRV bieden ons daar op dit moment nog net voldoende ruimte maar met de door mij zojuist geschetste uitdagingen zal het nog maar de vraag zijn of we met de huidige aangewezen locaties uit de voeten zullen kunnen.

Het CDA benadrukt daarom dat we op een verstandig manier gebruik moeten maken van onze spaarzame ruimte. Landbouw en natuur op die plekken die hier het meest geschikt voor zijn en geen ingrepen, zoals bijvoorbeeld grootschalige zonnevelden, op landbouwgrond of bouwlocaties waardoor de functie blijvend verandert.

Meer huizen bouwen, voor alle categorieën, waar maar enigszins mogelijk. Zodat starters en jonge gezinnen ook aan een betaalbaar huis kunnen komen.

Werken

Het doet ons goed dat specifiek over de Regio Food Valley wordt gesproken in de Kadernota. Het ontbreekt mij echter aan inzicht om deze passage te duiden. Wellicht kan het College duidelijk maken wat hier precies bedoeld wordt.

Positief zijn we over de €100.000,-- die extra wordt uitgetrokken voor MKB en het statenbreed aangenomen initiatief MKB/familiebedrijven. Over de uitrol van het initiatiefvoorstel krijgen we positieve geluiden. Een compliment is op zijn plaats.

Verder zijn we benieuwd naar het aparte MKB Beleid dat na de zomer aan ons wordt voorgelegd. Goed dat nu eindelijk het MKB meer aandacht krijgt.

Voor wat betreft de mogelijke oprichting van een nieuwe ontwikkelingsmaatschappij heeft het CDA nog wel wat vragen en aarzelingen. Maar, zoals gezegd tijdens de commissievergadering wachten we het voorstel van het College af en zullen dan beoordelen of dit de meerwaarde kan bieden waar we al een paar jaar om vragen.

Het CDA maakt zich zorgen over de voortgang van de energietransitie. De uitvoeringsagenda hebben wij twee jaar na het aannemen van de energieagenda eindelijk ontvangen, maar de doelen zijn nog steeds erg abstract. Naar onze mening wordt er teveel gewacht op de uitkomsten van de landelijke klimaattafels.

Wellicht is het goed om provinciale klimaattafels te organiseren waar burgers en organisaties hun ideeën kunnen geven over de uitvoering van onze energieagenda. We raden aan om hier ook de ontwikkeling van zonneweides en de plaatsing van windmolens bij te betrekken.

Mobiliteit

Inpassingsfonds

U schrijft dat tijdens de behandeling van de kadernota 2017 aangegeven is dat onderzocht moet worden of de bestaande financieringsmogelijkheden en bestaande kaders afdoende zijn, aanvulling behoeven of dat er aanleiding is een nieuw inpassingsfonds en/of nieuwe kaders voor te stellen. In de tekst geeft u aan dat dit kennelijk nog niet gelukt is. De CDA fractie spreekt hier haar teleurstelling over uit.

Juist nu we nogal wat infrastructurele werken aan het opstarten zijn wordt dit inpassingsfonds van groot belang. Op de eerste plaats voor de landschappelijke inpassing maar zeer zeker ook voor de maatschappelijke acceptatie van deze omvangrijke projecten. Graag zien wij een concreet voorstel tegemoet bij de behandeling van de begroting 2019.

NRU

Zoals u aangeeft is De Noordelijke Randweg Utrecht een project van de gemeente Utrecht. Volgens afspraak uit 2010 draagt de provincie Utrecht een groot bedrag bij aan de opwaardering van de Noordelijke Randweg. De wens van de gemeenteraad van Utrecht is om alle drie de verkeerspleinen te verdiepen, terwijl er op dit moment budget is voor één verdiept plein. De provincie overweegt 9 miljoen extra bij te dragen (volgens afspraak maximaal wat de gemeente Utrecht ook extra bijdraagt).

De dekking van € 3 mln. uit de reserve Nieuwe Hollandse Waterlinie verbaast ons nogal. Ten eerste omdat we van mening zijn dat extra geld alleen kan wanneer het Rijk ook bijdraagt(m.a.w. alleen extra geld als ook het Rijk over de brug komt). En ten tweede geen geld uit de reserve Nieuwe Hollandse Waterlinie maar uit de algemene reserve of de mobiliteitsmiddelen.

Meneer de voorzitter,

Ik ben aan het einde gekomen van mijn betoog en wens u nog veel plezier bij de behandeling van deze, voor u laatste, Kadernota. Ik spreek de wens uit dat de inwoners van de Provincie Utrecht aan het einde van het jaar weten wie hun nieuwe Commissaris zal worden. Een nieuwe Commissaris die in uw voetsporen moet treden. Dat zal gewis niet meevallen.